

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Kortversion av programmet

**Norra
Mellansverige**

Rapport 0465



Medfinansieras av
Europeiska unionen



Innehåll

KAPITEL 1

Regionalfonden – ska bidra till hållbar och regional utveckling..... 3

Ett smartare och grönare Norra Mellansverige	5
Vem kan söka och genomföra projekt?	6
Vad kan du söka finansiering till ifrån programmet?	6
Vi vill lösa regionala utmaningar	7
Smart specialisering är en del av lösningen.....	7
Programmet fokuserar på sex mål	8
Förändringen ska ske i små och medelstora företag.....	9

KAPITEL 2

Vad behöver du som vill ansöka veta? 10

Ni kan söka finansiering i en av våra utlysningar.....	11
Budget och medfinansieringskrav.....	11
Ni ska använda social hållbarhet som drivkraft.....	12
Bygg upp strukturer och kapacitet.....	13
Aktiviteter kan genomföras utanför Norra Mellansverige	13

KAPITEL 3

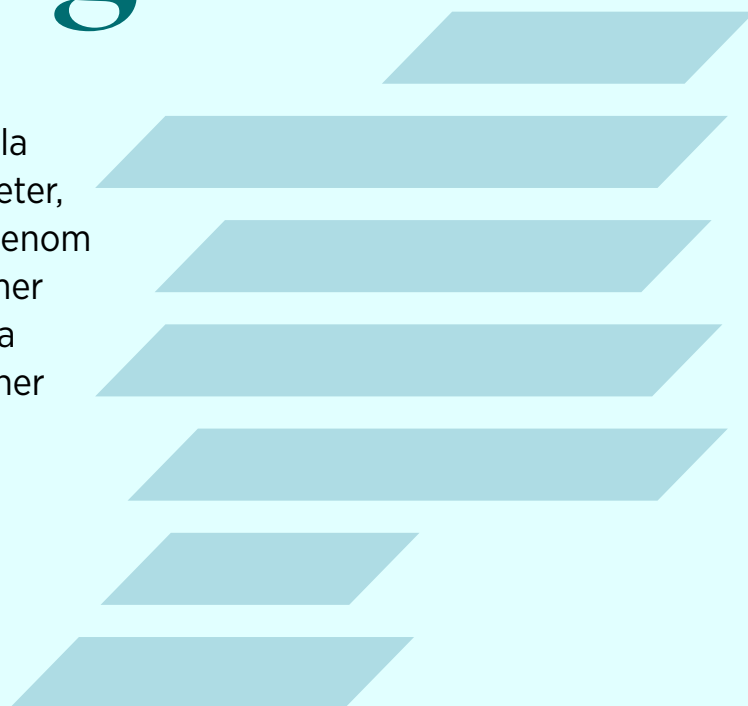
Specifika mål vi ska uppnå tillsammans..... 14

Specifikt mål 1.1 Stärk forskning och innovation	15
Specifikt mål 1.2 Säkra nyttan av digitalisering	17
Specifikt mål 1.3 Stärka små och medelstora företags tillväxt och konkurrenskraft	19
Specifikt mål 1.4 Utveckla färdigheter för smart specialisering	21
Specifikt mål 2.3 Utveckla smarta energisystem.....	23
Specifikt mål 2.6 Främja en cirkulär ekonomi.....	25

KAPITEL 1

Regionalfonden – ska bidra till hållbar och regional utveckling

Regionalfonden, eller Europeiska regionala utvecklingsfonden som den egentligen heter, ska stärka sammanhållningen inom EU. Genom att arbeta för ett smartare, grönare och mer sammanlänkat Europa, ska fonden minska skillnaderna mellan rika och fattiga regioner och främja fred, stabilitet och välbefinnande.



I Sverige finns åtta regionala och ett nationellt program inom Regionalfonden. Det finns många likheter mellan programmen men de är också anpassade till regionernas specifika förutsättningar. Därför investerar programmen i delvis olika saker. De är också knutna till olika geografiska platser och täcker upp hela landet. Tillväxtverket fördelar totalt 8 miljarder kronor till projekt som ska leda till investeringar i hållbar utveckling och sysselsättning i hela Sverige. Programmen utgår från Agenda 2030 och EU:s

strategier och prioriteringar, exempelvis EU:s gröna giv, EU:s strategi för digitalisering och NextGenerationEU. Regionalfondsprogrammet i Norra Mellansverige baseras på våra regionala utmaningar. Programmet omfattar runt 1 218 miljoner kronor.

Regionalfonden är ett verktyg för att arbeta för de globala målen i Agenda 2030. I Norra Mellansverige handlar det främst om dessa:



Ett smartare och grönare Norra Mellansverige

Region Dalarna, Region Gävleborg och Region Värmland har, utifrån direktiv från nationell och europeisk nivå tillsammans med aktörer inom regionen, enats om att det övergripande målet med Regionalfonden 2021–2027 är att göra Norra Mellansverige till en mer hållbar region. För att nå dit präglas hela programmet av miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. De olika delarna i programmet tar sig an hållbarhetsutmaningarna från olika perspektiv: innovation, digitalisering, konkurrenskraft, kompetens, smart energi och cirkulär ekonomi, men den röda tråden genom programmet är att projekten ska bidra till förflyttning i hållbarhetsdimensionerna.

Vi fokuserar också på att utveckla färdigheter för smart specialisering inom de styrkeområden som regionerna har pekat ut. Regionalfonden finansierar därmed innovativa projekt som möter regionala utmaningar.

Inriktningen går i linje med de regionala utvecklingsstrategierna i Dalarna, Gävleborg och Värmland. Strategierna visar att en hållbar omställning är nödvändig för att regionerna ska fortsätta att vara attraktiva och konkurrenskraftiga.

Detta är en nedkortad version av programdokumentet. Syftet är att visa vilka möjligheter det finns för er som har projektidéer och vill söka finansiering. Det inleds med övergripande information om mål och utmaningar. Efter det kommer ett avsnitt om vad du som ansöker behöver veta. Sist följer beskrivningar av de sex mål som programmet ska jobba emot. Det är viktigt att också ta del av vår handbok för EU-projekt.

Programmet sträcker sig fram till 2027 och kan komma att ändras.



Vem kan söka och genomföra projekt?

Tanken är att utförarna i första hand är någon typ av intermediär, exempelvis universitet, högskolor och andra utbildningsaktörer, branschorganisationer, utvecklingsbolag, forskningsinstitut, samverkans- eller klusterorganisationer, offentlig verksamhet och övriga näringslivsfrämjande organisationer. Programmet är alltså inte uppbyggt för att små och medelstora företag ska vara direkta projektägare.

I programområdet finns inkubatorer och Science Parks, som är viktiga aktörer både för genomförande och som miljö där företag och organisationer kan samlas.

Att involvera stora företag är också möjligt, men då främst för att bidra till målet om att stärka små och medelstora företag. Stora företag är inte den primära målgruppen för Regionalfondens finansiering.

Vad kan du söka finansiering till ifrån programmet?

Vi erbjuder möjlighet att söka finansiering för satsningar med fokus på innovation, företagets konkurrenskraft och en minskad miljö- och klimatpåverkan. Satsningarna ska syfta till att främja strukturförändring i Norra Mellansverige och ska göra nytta för en större andel företag i regionen.

Finansieringen kan användas för insatser direkt till företag, såsom rådgivning och tillgängliggörande av test- och utvecklingsarenor.

Det är också möjligt att söka finansiering för att stärka och utveckla det företags- och innovationsfrämjande systemet samt investera i forskningsmiljöer eller fysisk infrastruktur.

Samverkan är en viktig utgångspunkt och ett centralt verktyg för att möta utmaningarna som pekas ut i programmet. Utmaningarna gäller inte minst forskning och utveckling samt matchning och kompetensutveckling inom Norra Mellansveriges styrkeområden.



Vi vill lösa regionala utmaningar

Regionalfonden erbjuder finansiering till projekt för att möta samhällsutmaningar och nå målen i de regionala utvecklingsstrategierna.

Norra Mellansverige har flera styrkeområden och potential när det gäller omställning till en mer hållbar region. Regionen är rik på naturresurser och har en stark industri och besöksnäring. Samtidigt finns flera utmaningar:

- ▶ De demografiska förhållandena riskerar att leda till arbetskraftsbrist, minskad skattekraft, ökad efterfrågan på välfärdstjänster och kompetensbrist hos regionens företag.
- ▶ Det finns stora inomregionala skillnader, vilket kräver insatser som stödjer utveckling i både glesare och tätare kommuner.

- ▶ Förutsättningarna för innovation är svagare än riksgenomsnittet. Det gör det svårt att attrahera nationella, europeiska och internationella forsknings- och innovationsmedel samt externt kapital för innovation.
- ▶ Flera digitala spetsområden finns inom regionen, men delar av näringslivet och den offentliga sektorn står inför utmaningar i att använda den nya tekniken.
- ▶ Tillgång till rätt kompetens är ett stort omställningshinder för små och medelstora företag.
- ▶ Klimatomställningen och det ökande elbehovet ställer nya krav på näringslivet i allmänhet och industriell verksamhet i synnerhet.

Smart specialisering är en del av lösningen

För att lösa regionala utmaningar pekar Region Dalarna, Region Gävleborg och Region Värmland ut områden för smart specialisering, alltså branscher och sektorer som bedöms ha stor tillväxtpotential.

Vi ska satsa på det vi är bäst på. Syftet är att kraftsamla för en hållbar omställning och stärkt konkurrenskraft. Genom samskapande processer inom smart specialisering bidrar också programmet till grön omställning och digitalisering. Samtliga riktar sig också till målen i Agenda 2030.

Regionernas arbete med smart specialisering kan grupperas i sex områden:

- ▶ hållbar bioekonomi
- ▶ hållbara städer och energiomställning
- ▶ industriell omvandling
- ▶ hållbar upplevelsenäring
- ▶ jämlik välfärd och arbetsliv
- ▶ hållbart attraktivt och inkluderande arbetsliv.

Samtliga projekt inom målen Stärka forskning och innovation och Utveckla färdigheter för smart specialisering ska knyta an till något eller några av dessa områden.

Läs mer nedan under de olika målen.

Programmet fokuserar på sex mål

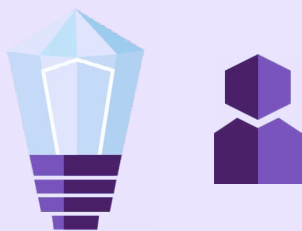
Programmet är skrivet av Region Dalarna, Region Gävleborg och Region Värmland, i dialog med EU-kommissionen och nationella och regionala aktörer. Regionala representanter för exempelvis akademien, näringslivet och civilsamhället har deltagit i arbetet.

Utifrån europeiska prioriteringar och regionala utmaningar har regionerna valt sex mål att jobba för i Norra Mellansverige. De kallar vi för specifika mål. Dessa mål faller inom två större politiska mål: ett smartare Europa och ett grönare Europa.

POLITISKT MÅL 1

Ett smartare Europa

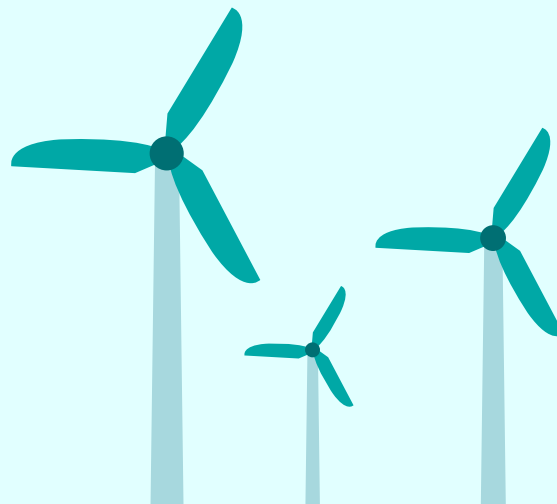
- 1.1 Stärka forskning och innovation
- 1.2 Säkra nyttan av digitalisering
- 1.3 Stärka små och medelstora företags tillväxt och konkurrenskraft
- 1.4 Utveckla färdigheter för smart specialisering



POLITISKT MÅL 2

Ett grönare Europa

- 2.3 Utveckla smarta energisystem
- 2.6 Främja en cirkulär ekonomi



Förändringen ska ske i små och medelstora företag

Finansieringens syfte är att skapa förändring i små och medelstora företag. Den slutliga målgruppen är alltså företag som bemannas av personer med olika kön, könsidentiteter, åldrar, förmågor och bakgrund. Med finansieringen vill vi nå de små och medelstora företag som ännu inte tagit del av det näringslivs- och innovationsfrämjande systemet.

Vi vill även lyfta näringslivet och stärka det företagsfrämjande systemet med test- och innovationsmiljöer. För att lyckas behöver många olika aktörer samverka, utvecklas och hitta sina regionala roller.



KAPITEL 2

Vad behöver du som vill ansöka veta?

För att söka finansiering från Regionalfonden behöver ni känna till ett par saker. Här kan ni läsa mer om dem.



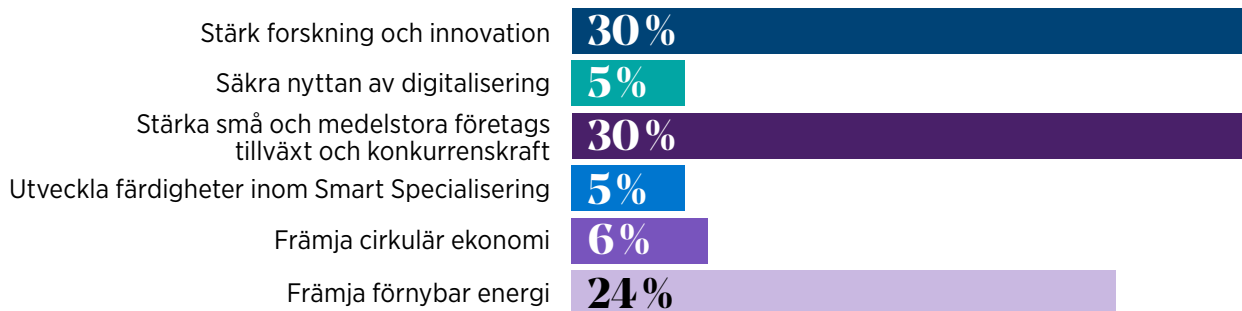
Ni kan söka finansiering i en av våra utlysningar

Tillväxtverket kommer att publicera utlysningar under programperioden. Genom dem blir det möjligt att ansöka om finansiering till era idéer.

Budget och medfinansieringskrav

Regionalfonden finansierar max 50 procent av projektets kostnader. Resterande stöd ska utgöras av offentliga och/eller privata medel. Det är viktigt att ni planerar ert projekt så att ni har rätt att ta emot stödet utifrån de regler som finns för statsstöd som gynnar företag. Statsstödsreglerna kan exempelvis ställa krav på en större del privat medfinansiering.

Totalt omfattar programmet 1218 miljoner kronor, fördelat på sex mål. Den största delen av budgeten går till att stärka forskning och innovation och att stärka små och medelstora företags tillväxt och konkurrenskraft.

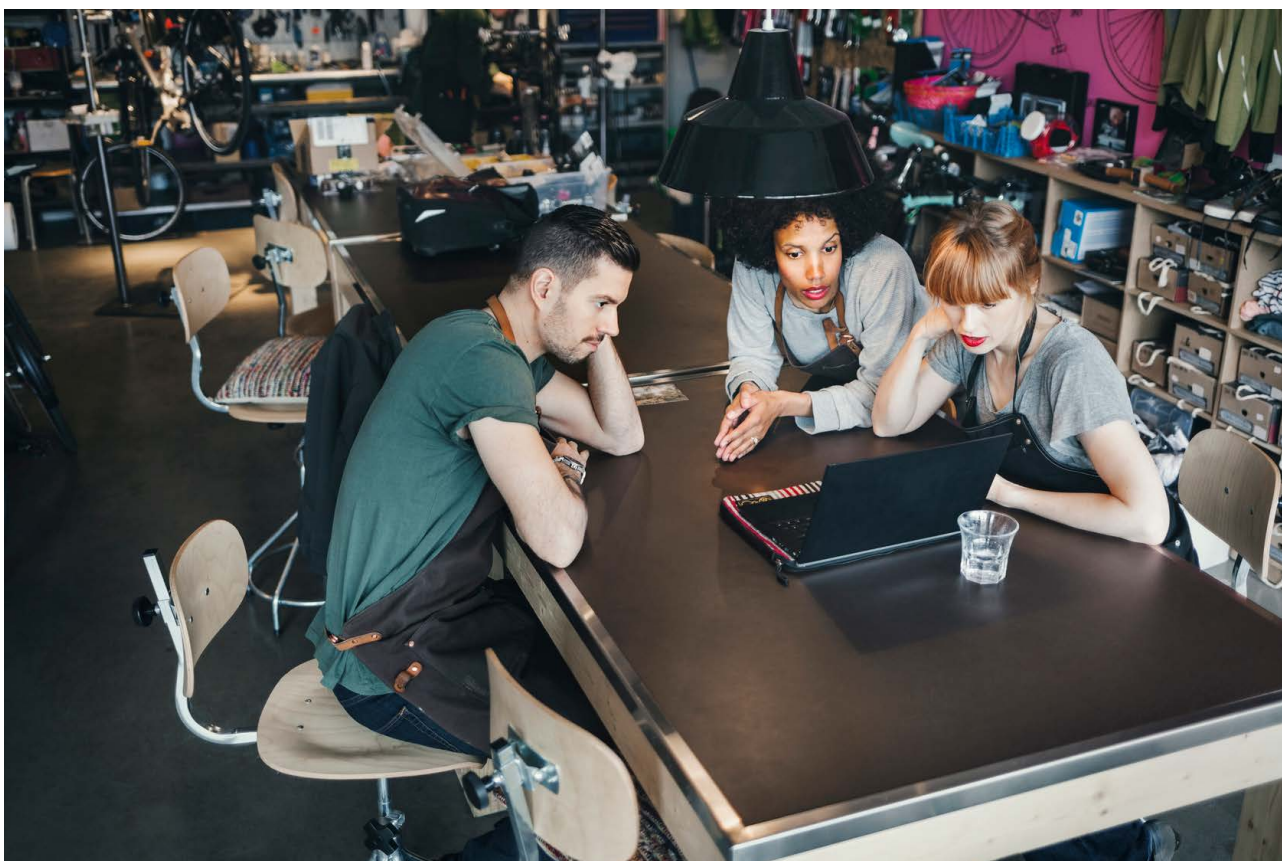


Ni ska använda social hållbarhet som drivkraft

Samtliga projekt ska använda social hållbarhet som drivkraft för hållbar utveckling. Det innebär att alla projekt ska bidra till antingen mål 5, om jämställdhet, eller mål 10 om minskad ojämlikhet i Agenda 2030.

Ni gör det genom att sätta fokus på inkluderande och hållbara lösningar som kan öka innovationsförmågan, maximera nyttjandet av kompetens, humankapital och främja entreprenörskap. Ambitionen är att fler små och medelstora företag ska ta sig an sociala utmaningar, vilket ger värdefulla erfarenheter och samtidigt bidrar till ökad social hållbarhet.

Förändringsarbetet kan gå ut på att ordna aktiviteter till enskilda företag eller skapa bättre och mer inkluderande stödstrukturer. I arbetet ingår också att öka inkluderingen av kvinnor och män med olika erfarenheter, bakgrund och förmågor i innovationsprocesser och utvecklingsinsatser, eftersom det bidrar till att stärka Norra Mellansveriges innovationsförmåga och samhällets resiliens.



Bygg upp strukturer och kapacitet

Ett syfte med finansieringen är att bygga upp kapacitet och strukturer för att arbeta vidare med andra nationella och internationella finansieringskällor. Exempel är finansiering från Vinnova, Horisont Europa och Interreg-programmen.

Aktiviteter kan genomföras utanför Norra Mellansverige

Ett projekt får delvis genomföras utanför programområdet. Det kan vara i Sverige, men även i andra länder och till och med utanför EU, under förutsättning att projektet bidrar till programets mål. Det innebär att kopplingen till Norra

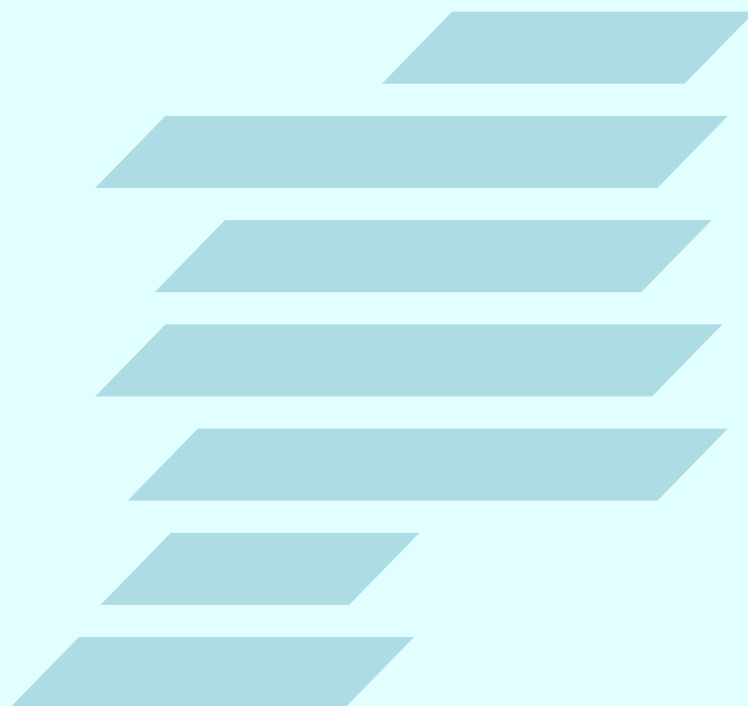
Mellansverige och regionens små och medelstora företag måste vara tydlig. Ni kan samarbeta med aktörer i ett eller flera andra länder för att stärka arbetet mot projektmålet.



KAPITEL 3

Specifika mål vi ska uppnå tillsammans

Ni behöver välja ett av dem om ni vill söka finansiering.
Här kan ni läsa mer om dem.



Specifikt mål 1.1

Stärk forskning och innovation

Små och medelstora företag i Norra Mellansverige kännetecknas av en svagare innovationsförmåga än riksgenomsnittet. De investerar inte tillräckligt i forskning och innovation, vilket hämmar förmågan att utveckla hållbara innovationer i enlighet med målsättningarna i Agenda 2030 och EU:s Gröna giv. Regionen har även en större andel sysselsatta inom industribranscherna för stål- och metallframställning än riket i genomsnitt, vilket kan få konsekvenser för industrins omställning såsom förändrade kompetensbehov.

Det finns stor potential för ökad innovations- och konkurrenskraft genom samverkan inom kluster och innovationsfrämjande system som är uppbyggda kring regionens smarta specialiseringar. För att nå dit krävs dock ett målmedvetet utvecklingsarbete. Samverkan behöver stärkas mellan näringsliv, akademi, offentliga aktörer och idéburna organisationer, liksom samverkan med aktörer utanför regionen. Förmågan att implementera och använda hållbara innovationer inom privat och offentlig sektor måste öka. Vidare behöver innovationsstödsystemet bli mer öppet och tillgängligt för fler. Det saknas också öppna miljöer, till exempel testbäddar och labbmiljöer, för att testa och demonstrera innovationer som bidrar till hållbar omställning.

Alla investeringar i detta specifika mål ska vara i linje med regionernas strategier för smart specialisering. Ni hittar områdena ovan, under *Smart specialisering är en del av lösningen* i kapitel 1.

Agenda 2030

I näringslivet finns stor potential för nya lösningar på viktiga samhällsutmaningar, samtidigt som hållbarhet blir en allt viktigare affärsstrategisk fråga för företagen. Alla projekt ska visa hur de bidrar till hållbar utveckling, och specifikt ange vilka globala mål som bedöms som särskilt relevanta. Här är några exempel på globala mål som projekten ska bidra till:

- ▶ Jämställdhet
- ▶ Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- ▶ Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- ▶ Minskad ojämlikhet
- ▶ Hållbar konsumtion och produktion

Mål och förväntat resultat

Finansieringen ska bidra till att små och medelstora företag i Norra Mellansverige stärker sin innovationsförmåga. Detta är viktigt för att få till stånd innovationer som möter sociala och gröna behov. Sådana innovationer kan förstärka de branscher inom programområdet som redan är starka, men även nå nya områden. Detta bidrar till nya affärsmöjligheter och säkrade arbetstillfällen.

I nästa avsnitt framgår vilka projekt vi söker för att uppnå detta.



Vilka typer av aktiviteter kan vi finansiera?

För att nå målen behövs en blandning av olika projekt. Vi vill stärka företagens förmågor direkt men också indirekt, genom att stärka förmågorna hos de aktörer, organisationer och miljöer som på olika sätt stödjer näringslivet och den regionala utvecklingen.

Tillväxtverket använder begreppet ”resultatkedjor” för att beskriva olika typer av projekt, beroende på om projektet riktar sig direkt till företag eller indirekt. De utgår från var förändringen ska ske, se nedan. Efter dem följer exempel på aktiviteter som Regionalfonden kan finansiera.

I företag

- ▶ Involvera små och medelstora företag i partnerskap, program och projekt för kapacitetsuppbyggnad inom innovation.
- ▶ Främja tillämpad forskning och innovation med syfte att ta fram nya hållbara processer, produkter och forskningsresultat.
- ▶ Satsa på smart diversifiering, alltså korsbefrukning av olika områden utifrån identifierade samhällsutmaningar.
- ▶ Stötta internationalisering, till exempel genom att underlätta deltagande i europeiska partnerskap via innovationsplattformar och forsknings- och innovationsnätverk.

I företagsfrämjande och andra organisationer (ej företag)

- ▶ Förstärka befintliga och utveckla nya klusterinitiativ med internationell potential, gärna i samverkan med de större globala företagen i regionen.
- ▶ Främja de regionala innovationssystemen och aktörernas förmåga att bidra till små och medelstora företags forskning och innovation samt arbete med jämställdhet, mångfald och miljö.
- ▶ Underlätta användandet av forskningsbaserad kunskap i små och medelstora företag men även samproduktion av ny kunskap som stöd för omställning och hållbar utveckling kopplat till styrkeområdena inom smart specialisering.

- ▶ Öka Norra Mellansveriges innovationsmiljöers samverkan med andra regioner i Sverige och andra regioner i EU för att samla forsknings- och innovationsresurser, till exempel genom medverkan i EU:s innovations- och samverkansplattformar, nätverk och projekt.

I forskningsmiljöer eller i fysisk infrastruktur

- ▶ Investera i innovations-, test- och demonstrationsanläggningar för att utveckla befintliga och skapa nya nationellt och internationellt attraktiva forsknings- och innovationsmiljöer, särskilt investeringar som är kopplade till smart specialisering och de behov som är gemensamma för företag i Norra Mellansverige.
- ▶ Tillgängliggöra befintliga forsknings- och innovationsinfrastrukturer för små och medelstora företag i Norra Mellansverige samt för utomregionala företag, genom samverkan och utbyte med andra regioner i Sverige och i EU.
- ▶ Möjliggöra regionöverskridande investeringar i forskningsinfrastruktur, i kombination med instrumentet Interregionala innovationsinvesteringar, till exempel via Vanguardinitiativet.

Indikatorer

Tillväxtverket följer upp projekt på flera sätt. Indikatorerna syftar till att mäta vad som händer i ert projekt. Det handlar om de aktiviteter ni genomför och vilka resultat de får. Indikatorerna är knutna till resultatkedjorna ovan och i handboken på vår hemsida finns mer information om vad varje indikator innebär. Indikatorerna kan även variera beroende på vilket specifikt mål i programmet ni söker stöd inom. Information om vilka indikatorer ert projekt ska mäta, kopplat till varje specifikt mål, finns i det Operativa programmet för Regionalfonden Norra Mellansverige 2021-2027. I ansökan kommer ni få besvara vilka förändrade mål och beteenden ni vill se. De är också knutna till resultatkedjorna.

Specifikt mål 1.2

Säkra nyttan av digitalisering

Digitaliseringen är ett viktigt verktyg för att stärka konkurrenskraften, särskilt hos de små och medelstora företag som verkar på landsbygden. I Norra Mellansverige finns stora företag som är med och utvecklar spetsteknologier inom bland annat den skogliga bioekonomin, stål och verkstad, energi- och byggsektorn, välfärden och besöksnäringen. Det finns ett utvecklat samarbete mellan näringsliv och akademi inom digitala spetsområden såsom sensorteknik, 5G, geospatiala data, hydraulik, optik och gamification. Samtidigt finns utmaningar för både näringslivet och den offentliga sektorn när det gäller att använda digitaliseringens möjligheter.

Med hjälp av ny teknik ska insatserna bidra till näringslivets omställning. Eftersom den digitala mognaden varierar bland målgrupperna krävs insatser som möter olika behov och förutsättningar och därmed säkrar digitaliseringens nytta. Vi uppmuntrar därför förstudier samt projekt med både digital innovationsspets och bredd. Insatserna kan handla om att höja digitaliseringsmognaden, utveckla nya affärsmodeller och generera hållbara tjänster. De kan också gå ut på att höja kunskapen hos aktörer i det företags- och innovationsfrämjande systemet om hur digitalisering och ny teknik kan bidra till nya metoder, modeller och verktyg.

Som stöd för digitaliseringsprocessen vill vi inom detta mål etablera digitala så kallade innovationshubbar – en form av infrastruktur som erbjuder expertis och nätverk för målgruppen.

Agenda 2030

I näringslivet finns stor potential för nya lösningar på viktiga samhällsutmaningar, samtidigt som hållbarhet blir en allt viktigare affärsstrategisk fråga för företagen. Alla projekt ska visa hur de bidrar till hållbar utveckling och specifikt ange vilka globala mål som bedöms som särskilt relevanta. Här är några exempel på globala mål som projekten ska bidra till:

- ▶ Jämställdhet
- ▶ Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- ▶ Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- ▶ Minskad ojämlikhet
- ▶ Hållbar konsumtion och produktion

Mål och förväntat resultat

Finansieringen ska bidra till ökad digitalisering inom privat och offentlig sektor, eftersom digitaliseringen är ett viktigt verktyg för att stärka konkurrenskraften hos små och medelstora företag. Nya affärsmodeller kan växa fram som genererar hållbara tjänster i linje med regionens smarta specialiseringsarbete. Organisationer i stödsystemen utvecklar och levererar tjänster som leder till effektivisering av verksamheter och kommer till nytta för invånare i regionen.

I nästa avsnitt framgår vilka projekt vi söker för att uppnå detta.

Vilka typer av aktiviteter kan vi finansiera?

För att nå målen behövs en blandning av olika projekt. Vi vill stärka företagens förmågor direkt men också indirekt, genom att stärka förmågorna hos de aktörer, organisationer och miljöer som på olika sätt stödjer näringslivet och den regionala utvecklingen.

Tillväxtverket använder begreppet ”resultatkedjor” för att beskriva olika typer av projekt, beroende på om projektet riktar sig direkt till företag eller indirekt. De utgår från var förändringen ska ske, ni ser dem nedan. Efter dem följer exempel på aktiviteter som Regionalfonden kan finansiera.

I företag

- ▶ Öka användandet av digitala tjänster internt i företagen, till exempel i affärssystem, kundhanteringssystem, marknadsföring och integration samt vid anställning av personal, automatisering av tillverkningsprocesser och förändrat beteende hos kunder.
- ▶ Utveckla digitala varor och tjänster för en inhemsk och global marknad genom att skapa en förståelse för hur IKT (informations- och kommunikationsteknik) kan effektivisera och transformera affärsmodeller för ökad konkurrenskraft.
- ▶ Underlätta anpassning till teknikutvecklingen, såsom robotisering och nya materialtekniker.
- ▶ Främja digitala innovationer med spets eller bredd, främst inom regionens prioriterade styrkeområden inom smart specialisering, men även ur ett bredare näringslivsperspektiv.
- ▶ Öka samarbetet mellan näringsliv och offentlig sektor för lösningsfokuserad digital innovation och transformation.
- ▶ Öka investeringar i digitalt innovationsarbete främst inom och utifrån prioriterade styrkeområden inom smart specialisering.

I företagsfrämjande och andra organisationer (ej företag)

- ▶ Stärka IT-kapaciteten hos offentliga aktörer i de företags- och innovationsstödjande systemen i Norra Mellansverige.
- ▶ Koppla ihop offentliga aktörer med expertis inom digitalisering för att skapa öppna innovationsplattformar.

- ▶ Stärka samverkan inom kluster- och nätverksorganisationer.
- ▶ Stärka samverkan mellan aktörer i stödsystemet och kunskapsleverantörer.
- ▶ Stödja små och medelstora företag i att utveckla utmaningsdrivna digitala tjänsteinnovationer.
- ▶ Koppla ihop aktörer i företags- och innovationsstödsystemet med expertis inom digitalisering för att skapa öppna innovationsplattformar, till exempel digitala innovationshubbar.

I forskningsmiljöer eller i fysisk infrastruktur

- ▶ Möjliggöra medfinansiering av en digital innovationshubb via programmet för ett digitalt Europa.
- ▶ Tillgängliggöra de senaste digitala teknikerna.
- ▶ Möjliggöra samarbete mellan olika aktörer för att höja nivån på digitala innovationer och lösningar på samhällsutmaningar.
- ▶ Gör det mer attraktivt för offentlig sektor och branscher att arbeta med digitala innovationslösningar med spets eller bredd.
- ▶ Främja digital transformation som är anpassad till Gröna given, med syfte att minska koldioxidutsläpp och främja grön energi och energieffektiv industri med hållbara affärsmodeller för cirkulär ekonomi.

Indikatorer

Tillväxtverket följer upp projekt på flera sätt. Indikatorerna syftar till att mäta vad som händer i ert projekt. Det handlar om de aktiviteter ni genomför och vilka resultat de får. Indikatorerna är knutna till resultatkedjorna ovan och i handboken på vår hemsida finns mer information om vad varje indikator innebär. Indikatorerna kan även variera beroende på vilket specifikt mål i programmet ni söker stöd inom. Information om vilka indikatorer ert projekt ska mäta, kopplat till varje specifikt mål, finns i det Operativa programmet för Regionalfonden Norra Mellansverige 2021-2027. I ansökan kommer ni få besvara vilka förändrade mål och beteenden ni vill se. De är också knutna till resultatkedjorna.

Specifikt mål 1.3

Stärka små och medelstora företags tillväxt och konkurrenskraft

Näringslivet i Norra Mellansverige präglas av betydande industrier och en växande tjänstenäring inom besöksnäring, handel och kulturella och kreativa näringar. Den ekonomiska utvecklingen är dock sämre än i resten av landet, och regionen har dessutom svagare entreprenörskap, lägre nyföretagande och en relativt ensidig branschstruktur. Förnyelseförmågan i näringslivet behöver stärkas, och det behövs mer samverkan inom Norra Mellansverige och med andra svenska och internationella regioner. Det behöver även finnas möjlighet till finansiering i tidiga skeden och tillgång på riskkapital för att inte hämma företagens utveckling och hållbara tillväxt.

Ett stärkt entreprenörskap och ökad omställningsförmåga är viktigt för Norra Mellansveriges förmåga att utvecklas och stärka sin konkurrenskraft. Vi vill se satsningar på aktiviteter som stimulerar företagare i hela regionen till nyetablering, expansion och innovation, eftersom det bidrar till ekonomisk utveckling och minskar ojämlikheten inom regionen. Strukturer för att utveckla nya typer av affärsmodeller behövs, liksom ett samverkande företagsfrämjande system som har förmåga att erbjuda avancerade stödtjänster.

Företagens behov av externt kapital ska i första hand tillgodoseas av den privata marknaden, men för att säkerställa att goda affärsidéer realiserar kan det i vissa områden behövas marknadskompletterande offentliga insatser. Insatser inom detta mål kommer att genomföras i form av både riskkapital (ägarkapital) och finansiering till projektverksamhet.

Agenda 2030

I näringslivet finns stor potential för nya lösningar på viktiga samhällsutmaningar, samtidigt som hållbarhet blir en allt viktigare affärsstrategisk fråga för företagen. Alla projekt ska visa hur de bidrar till hållbar utveckling och specifikt ange vilka globala mål som bedöms som särskilt relevanta. Här är några exempel på globala mål som projekten ska bidra till:

- ▶ Jämställdhet
- ▶ Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- ▶ Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- ▶ Minskad ojämlikhet
- ▶ Hållbar konsumtion och produktion

Mål och förväntat resultat

Finansieringen ska bidra till stärkt entreprenörskap och omställning i näringslivet. Små och medelstora företag ska öka sin exportmognad och närvaro i globala värdekedjor. Det företagsfrämjande systemet ska stärka sin kapacitet och möta små och medelstora företags behov av avancerat stöd.

I nästa avsnitt framgår vilka projekt vi söker för att uppnå detta.

Vilka typer av aktiviteter kan vi finansiera?

För att nå målen behövs en blandning av olika projekt. Vi vill stärka företagens förmågor direkt men också indirekt, genom att stärka förmågorna hos de aktörer, organisationer och miljöer som på olika sätt stödjer näringslivet och den regionala utvecklingen.

Tillväxtverket använder begreppet ”resultatkedjor” för att beskriva olika typer av projekt, beroende på om projektet riktar sig direkt till företag eller indirekt. De utgår från var förändringen ska ske, ni ser dem nedan. Efter dem följer exempel på aktiviteter som Regionalfonden kan finansiera.

I företag

- ▶ Främja diversifiering i näringslivet och korsbefruktning mellan branscher på nya sätt.
- ▶ Öka små och medelstora företags exportmognad och underlätta för företag i samverkan att erbjuda hållbara lösningar på en global marknad.
- ▶ Främja företagsetableringar och internationella investeringar.
- ▶ Öka jämställdhet, mångfald och branschbredd i regionens näringsliv.
- ▶ Stärka entreprenörskap och bidra till affärsmodeller, bland annat cirkulära affärsmodeller som bidrar till att lösa samhällsutmaningar.
- ▶ Möta företagens behov på landsbygderna och bidra till näringslivets omställning.

I företagsfrämjande och andra organisationer (ej företag)

- ▶ Främja entreprenörskap och företagande inom framtidsbranscher, med fördel utifrån regionens prioriteringar inom smart specialisering.
- ▶ Stärka de företags- och innovationsfrämjande rådgivningssystemens förmåga att bidra till näringslivets omställning. Insatserna ska hjälpa systemen att utveckla tjänster som fångar idéer och innovationer, stimulerar till entreprenörskap och utvecklar hållbara företag, till exempel genom nya cirkulära affärsmodeller.
- ▶ Skapa förutsättningar för att attrahera inhemska och internationella företagsetableringar och investeringar.
- ▶ Bidra till att aktörerna i det företagsfrämjande systemet kan ge kvalificerat stöd, i syfte att utveckla hållbara affärsmodeller som bidrar till att möta samhällsutmaningar.
- ▶ Öka jämställdhet och mångfald i regionens näringsliv för att bredda och öka diversifieringen.

Indikatorer

Tillväxtverket följer upp projekt på flera sätt. Indikatorerna syftar till att mäta vad som händer i ert projekt. Det handlar om de aktiviteter ni genomför och vilka resultat de får. Indikatorerna är knutna till resultatkedjorna ovan och i handboken på vår hemsida finns mer information om vad varje indikator innebär. Indikatorerna kan även variera beroende på vilket specifikt mål i programmet ni söker stöd inom. Information om vilka indikatorer ert projekt ska mäta, kopplat till varje specifikt mål, finns i det Operativa programmet för Regionalfonden Norra Mellansverige 2021-2027. I ansökan kommer ni få besvara vilka förändrade mål och beteenden ni vill se. De är också knutna till resultatkedjorna.

Specifikt mål 1.4

Utveckla färdigheter för smart specialisering

Tillgången på kompetens är avgörande för att kunna expandera och vara en konkurrenskraftig region. I Norra Mellansverige är dock utbildningsnivån låg, vilket innebär utmaningar. Ett av de stora omställningshindren för små och medelstora företag i regionen är brist på relevant kompetens för industriell omställning samt innovationsförmåga. Detta gör det bland annat svårare för företagen att använda avancerad teknik och digitalisera verksamheter för hållbar utveckling och konkurrenskraft.

Insatser inom detta mål ska möta ovan nämnda utmaningar och möjliggöra satsningar för stärkt kompetensförsörjning utifrån Norra Mellansveriges smarta specialiseringsstrategier. Det behövs mer kompetens hos aktörer i det företags- och innovationsstödande systemet om metoden för smart specialisering för att effektivt kunna driva och utveckla specialiseringsarbetet.

Inom detta mål vill vi se synergier med Europeiska socialfonden (ESF+), för att i högre grad bidra till insatser med fokus på kompetenshöjning, kompetensmatchning och samarbeten inom smart specialisering. Regionalfonden och Socialfonden kan i vissa avseenden komplettera varandra, exempelvis när det gäller att möta företagens kompetensbehov inom smart specialisering.

Agenda 2030

I näringslivet finns stor potential för nya lösningar på viktiga samhällsutmaningar, samtidigt som hållbarhet blir en allt viktigare affärsstrategisk fråga för företagen. Alla projekt ska visa hur de bidrar till hållbar utveckling och specifikt ange vilka globala mål som bedöms som särskilt relevanta. Här är några exempel på globala mål som projekten ska bidra till:

- ▶ Jämställdhet
- ▶ Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- ▶ Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- ▶ Minskad ojämlikhet
- ▶ Hållbar konsumtion och produktion

Mål och förväntat resultat

Finansieringen syftar till att näringslivet i Norra Mellansverige ska arbeta mer strategiskt med kompetensförsörjning inom och mellan regionens styrkeområden. Den ska också bidra till ökad kompetens i det företags- och innovationsstödande systemet om metod för smart specialisering. Det kan handla om arbetssätt som involverar relevanta aktörer från näringsliv, akademi, offentlig sektor och civilsamhälle, och som adresserar samhällsutmaningar.

I nästa avsnitt framgår vilka projekt vi söker för att uppnå detta.

Vilka typer av aktiviteter kan vi finansiera?

För att nå målen behövs en blandning av olika projekt. Vi vill stärka företagens förmågor direkt men också indirekt, genom att stärka förmågorna hos de aktörer, organisationer och miljöer som på olika sätt stödjer näringslivet och den regionala utvecklingen.

Tillväxtverket använder begreppet ”resultatkedjor” för att beskriva olika typer av projekt, beroende på om projektet riktar sig direkt till företag eller indirekt. De utgår från var förändringen ska ske, ni ser dem nedan. Efter dem följer exempel på aktiviteter som Regionalfonden kan finansiera.

I företagsfrämjande och andra organisationer (ej företag)

- ▶ Kartlägga Norra Mellansveriges kompetensbehov med koppling till prioriterade styrkeområden i de regionala smarta specialiseringsstrategierna samt strukturomvandling och entreprenörskap.
- ▶ System för att validera kompetens, kopplat till behoven inom regionens styrkeområden.
- ▶ Utbildningsinsatser om metoden för smart specialisering för företags- och innovationsstödjande aktörer samt insatser för att utveckla strukturer.

- ▶ Utbildningsinsatser för kluster- och branschorganisationer, kopplat till regionernas prioriterade områden inom smart specialisering, i syfte att små och medelstora företag ska få bättre och professionell rådgivning, processledning, projektledning, inventering och analys av kompetensbehov samt annan service.
- ▶ Utveckla en smart specialiseringsplattform för omställningsarbete och för strategiska projekt på nationell nivå och EU-nivå

Indikatorer

Tillväxtverket följer upp projekt på flera sätt. Indikatorerna syftar till att mäta vad som händer i ert projekt. Det handlar om de aktiviteter ni genomför och vilka resultat de får. Indikatorerna är knutna till resultatkedjorna ovan och i handboken på vår hemsida finns mer information om vad varje indikator innebär. Indikatorerna kan även variera beroende på vilket specifikt mål i programmet ni söker stöd inom. Information om vilka indikatorer ert projekt ska mäta, kopplat till varje specifikt mål, finns i det Operativa programmet för Regionalfonden Norra Mellansverige 2021-2027. I ansökan kommer ni få besvara vilka förändrade mål och beteenden ni vill se. De är också knutna till resultatkedjorna.



Specifikt mål 2.3

Utveckla smarta energisystem

Klimatomställningen innebär att el som energibärare får en allt viktigare roll. Effekthushållning och tillräcklig överföringskapacitet i elnäten är därför förutsättningar för att man ska kunna bedriva näringslivsverksamhet i allmänhet och industriell verksamhet i synnerhet. Smarta energisystem används dock i låg utsträckning bland energianvändare i Norra Mellansverige, och kunskapen om sådana system är generellt låg.

Övergången till smarta energisystem kräver investeringar i stödstrukturer för att främja samverkan, kunskap, omvärldsbevakning, kompetens, kommunikation och andra stödjande insatser. Stödstrukturerna behöver identifiera sätt att möta målgrupper med olika behov av stöd. Energianvändare behöver till exempel direktstöd i form av rådgivning och coaching, men också stöd i att upprätta handlingsplaner för att implementera smarta energisystem.

Insatser inom detta mål syftar främst till att stötta stödstrukturer och företag i övergången till smarta energisystem. För uppbyggnad av testbäddar och demonstrationsanläggningar hänvisas till insatserna under specifikt mål 1:1 Stärk forskning och innovation.

Agenda 2030

I näringslivet finns stor potential för nya lösningar på viktiga samhällsutmaningar, samtidigt som hållbarhet blir en allt viktigare affärsstrategisk fråga för företagen. Alla projekt ska visa hur de bidrar till hållbar utveckling och specifikt ange vilka globala mål som bedöms som särskilt relevanta. Här är några exempel på globala mål som projekten ska bidra till:

- ▶ Jämställdhet
- ▶ Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- ▶ Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- ▶ Minskad ojämlikhet
- ▶ Hållbara städer och samhällen
- ▶ Hållbar konsumtion och produktion

Mål och förväntat resultat

Finansieringen ska bidra till omställningen till en mer cirkulär, resurssnål och koldioxidsnål ekonomi. Det innebär att företag och organisationer utvecklar cirkulära affärsmodeller samt nya varor och tjänster, med målet att motverka klimatförändringarna och främja den biologiska mångfalden.

I nästa avsnitt framgår vilka projekt vi söker för att uppnå detta.



Vilka typer av aktiviteter kan vi finansiera?

För att nå målen behövs en blandning av olika projekt. Vi vill stärka företagens förmågor direkt men också indirekt, genom att stärka förmågorna hos de aktörer, organisationer och miljöer som på olika sätt stödjer näringslivet och den regionala utvecklingen.

Tillväxtverket använder begreppet ”resultatkedjor” för att beskriva olika typer av projekt, beroende på om projektet riktar sig direkt till företag eller indirekt. De utgår från var förändringen ska ske, ni ser dem nedan. Efter dem följer exempel på aktiviteter som Regionalfonden kan finansiera.

I företag

- ▶ Förstudier/kartläggningar av investeringsmöjligheter eller investeringsbehov för att analysera potential, resurser och ojämlikheter.
- ▶ Mer omfattande kartläggningar av investeringsmöjligheter eller investeringsbehov i smarta el- och energisystem, inklusive effektstyrning, lagring och lokala nät (inklusive mikronät).
- ▶ Stötta tjänstutveckling i en bredd av branscher.
- ▶ Rådgivning, coachning och stöd för en övergång till smarta energisystem bland energianvändare, inklusive attitydpåverkan och beteendeförändring där förutsättningar och behov hos många olika grupper i samhället beaktas.

I företagsfrämjande och andra organisationer (ej företag)

- ▶ Förstudier för att undersöka begränsande normer och strukturer som hindrar övergången till smarta energisystem.
- ▶ Inkluderande samproduktion och tillämpning av ny kunskap som möjliggör övergången till smarta energisystem för företag och andra ekonomiska aktörer i Norra Mellansverige.

- ▶ Kartlägga förutsättningar för smarta el- och energisystem, inklusive effektstyrning, lagring och lokala nät.
- ▶ Stötta uppbyggnad och utveckling av företagsnätverk och kluster, inklusive europeiska samarbeten som kan främja övergången till smarta energisystem, exempelvis genom att koppla samman nya värdekedjor och tillgängliggöra ny kunskap utifrån ett inkluderande och icke-diskriminerande perspektiv.
- ▶ Stötta energiutbyte mellan energianvändare i många olika grupper och branscher samt på olika platser.
- ▶ Nya och utvecklade stödstrukturer som förbättrar paketeringen av tjänster och rådgivningsresurser, och därmed stärker erbjudandet till energianvändarna.
- ▶ Kartläggningar eller insatser som synliggör och påverkar begränsande normer eller strukturer i stödsystemet kopplat till branscher, geografiska platser och individers kön, ålder, förmågor och bakgrund.

Indikatorer

Tillväxtverket följer upp projekt på flera sätt. Indikatorerna syftar till att mäta vad som händer i ert projekt. Det handlar om de aktiviteter ni genomför och vilka resultat de får. Indikatorerna är knutna till resultatkedjorna ovan och i handboken på vår hemsida finns mer information om vad varje indikator innebär.

Indikatorerna kan även variera beroende på vilket specifikt mål i programmet ni söker stöd inom. Information om vilka indikatorer ert projekt ska mäta, kopplat till varje specifikt mål, finns i det Operativa programmet för Regionalfonden Norra Mellansverige 2021-2027. I ansökan kommer ni få besvara vilka förändrade mål och beteenden ni vill se. De är också knutna till resultatkedjorna.

Specifikt mål 2.6

Främja en cirkulär ekonomi

Omställning till en biobaserad och resurssnål cirkulär ekonomi är ytterligare ett led i att uppnå en mer hållbar region. Energieffektivisering, effektivare materialanvändning och utfasning av fossil energi är viktiga delar i det, och Norra Mellansverige har på detta sätt stor potential när det gäller att minska klimatavtryck. I regionen finns också goda möjligheter att etablera utvecklingsmiljöer och aktörer som kan ta ledningen i omställningen till en cirkulär ekonomi med cirkulära affärsmodeller och resursflöden.

Avgränsningar till särskilda sektorer eller särskilda delar av ekonomin är inte relevant inom detta område eftersom grundidén med en cirkulär ekonomi är att koppla samman resursflöden från skilda sektorer och verksamheter. Det är viktigt att insatserna bidrar till en effektivare energianvändning och ökad andel förnybar energi inom branscher med höga koldioxidutsläpp. Det finns stora möjligheter att koppla samman insatser i detta område med strategierna för smart specialisering i Norra Mellansverige.

Inom detta mål avser vi att arbeta brett med omställningen till en cirkulär ekonomi i enlighet med EU:s ambitioner, det vill säga utifrån ett helhetsperspektiv på samtliga resurser, inklusive energi. Ambitionen är att driva projekt med systemperspektiv för att främja övergången till en cirkulär ekonomi.

Agenda 2030

I näringslivet finns stor potential för nya lösningar på viktiga samhällsutmaningar, samtidigt som hållbarhet blir en allt viktigare affärsstrategisk fråga för företagen. Alla projekt ska visa hur de bidrar till hållbar utveckling och specifikt ange vilka globala mål som bedöms som särskilt relevanta. Här är några exempel på globala mål som projekten ska bidra till:

- ▶ Jämställdhet
- ▶ Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- ▶ Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- ▶ Minskad ojämlikhet
- ▶ Hållbara städer och samhällen
- ▶ Hållbar konsumtion och produktion
- ▶ Bekämpa klimatförändringar

Mål och förväntat resultat

Finansieringen ska bidra till omställningen till en mer cirkulär, resurssnål och koldioxidsnål ekonomi. Det innebär att företag och organisationer utvecklar cirkulära affärsmodeller samt nya varor och tjänster, med målet att motverka klimatförändringarna och främja den biologiska mångfalden.

I nästa avsnitt framgår vilka projekt vi söker för att uppnå detta.



Vilka typer av aktiviteter kan vi finansiera?

För att nå målen behövs en blandning av olika projekt. Vi vill stärka företagens förmågor direkt men också indirekt, genom att stärka förmågorna hos de aktörer, organisationer och miljöer som på olika sätt stödjer näringslivet och den regionala utvecklingen.

Tillväxtverket använder begreppet ”resultatkedjor” för att beskriva olika typer av projekt, beroende på om projektet riktar sig direkt till företag eller indirekt. De utgår från var förändringen ska ske, ni ser dem nedan. Efter dem följer exempel på aktiviteter som Regionalfonden kan finansiera.

I företag

- ▶ Förstudier, som bland annat undersöker eller beaktar kända begränsande normer och strukturer som verkar exkluderande eller på andra sätt hindrar en bred omställning i ekonomin.
- ▶ Ramprojekt för företagsstöd.
- ▶ Processer, arbetssätt och tjänster för att tillvarata restprodukter och omvandla dem till resurser, inklusive sammankoppling av nya värdekedjor.
- ▶ Undersöka omställningspotentialen i företag.
- ▶ Utveckla produkter och arbetssätt som bidrar till fossilfria, materialeffektiva och energieffektiva värdekedjor.
- ▶ Implementera produkter och arbetssätt som bidrar till fossilfria, materialeffektiva och energieffektiva värdekedjor.

I företagsfrämjande och andra organisationer (ej företag)

- ▶ Undersöka möjligheter att använda offentlig sektors köpkraft som hävstång för näringslivets omställning, inklusive upphandlingsprocesser.
- ▶ Samproducera och tillämpa ny kunskap och kompetens samt nya samverkansprocesser om hur materialflöden, transportsystem och energiproduktion och energianvändning samverkar i omställningen till ett mer hållbart näringsliv och en mer hållbar offentlig sektor.
- ▶ Undersöka potentialen för cirkulära flöden där förnybara resurser och restprodukter från en process kan bli insatsvara i en annan process.
- ▶ Skapa mer effektiva och miljövänliga produktions- och konsumtionsprocesser.
- ▶ Råd och stöd för att skapa mer energieffektiva och miljövänliga värdekedjor.
- ▶ Beteendepåverkan, inklusive kommunikationsinsatser, för att stötta omställningen mot en cirkulär biobaserad ekonomi.
- ▶ Investera i stödstrukturer för att främja investeringar i förnybar energi som en del av cirkulär ekonomi, exempelvis kompetensnoder, metodutveckling och företagssamverkan.

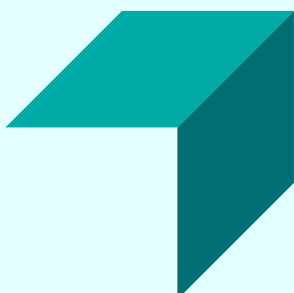
Indikatorer

Tillväxtverket följer upp projekt på flera sätt. Indikatorerna syftar till att mäta vad som händer i ert projekt. Det handlar om de aktiviteter ni genomför och vilka resultat de får. Indikatorerna är knutna till resultatkedjorna ovan och i handboken på vår hemsida finns mer information om vad varje indikator innebär.

Indikatorerna kan även variera beroende på vilket specifikt mål i programmet ni söker stöd inom. Information om vilka indikatorer ert projekt ska mäta, kopplat till varje specifikt mål, finns i det Operativa programmet för Regionalfonden Norra Mellansverige 2021-2027. I ansökan kommer ni få besvara vilka förändrade mål och beteenden ni vill se. De är också knutna till resultatkedjorna.



Medfinansieras av
Europeiska unionen



Du kan ladda ned Tillväxtverkets publikationer på tillvaxtverket.se.

© Tillväxtverket

Gävle, december 2023

Digital: ISBN 978-91-89730-52-6

Rapport 0465

Har du frågor om den här publikationen, kontakta:

Lena Johansson-Skeri

Telefon, växel 08-681 91 00